

Beslutningsforslag nr. B 80. Fremsat den 16. maj 1991 af Hanne Thanning Jacobsen (SF), Pernille Frahm (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om socialt projektarbejde m.v.

Folketinget opfordrer regeringen til at tage følgende initiativer på det socialpolitiske område:

- 1) Der indføres mulighed for at etablere projektarbejde med 50 pct. statsrefusion for grupper, der er socialt særligt pressede, f.eks. kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Der indføres en bestemmelse i bistandsloven om, at kommuner skal afsætte 1 pct. af budgetterne vedrørende lovens §§ 37 og 43 til udviklingsarbejde med 50 pct. refusion.
- 3) Der oprettes et socialt udviklingsråd med følgende opgaver:
  - At formulere overordnede oplæg vedrørende udviklingsarbejde samt retningslinier for anvendelse af Socialministeriets udviklingsmidler.
  - At rådgive socialministeren i særlige socialpolitiske spørgsmål.
  - At følge den socialpolitiske udvikling og tage initiativ til debat eller oplysningskampagner om socialpolitiske spørgsmål.
- 4) I tilknytning til det sociale udviklingsråd videreføres de nuværende formidlingsenheder som lokale udviklingscentre med henblik på at fremme socialt udviklingsarbejde og formidle samarbejde mellem offentlige myndigheder, private foreninger, det lokale erhvervsliv, uddannelses- og forskningsinstitutioner m.v.
- 5) På Socialministeriets budget afsættes årligt særlige sociale udviklingsmidler til fremme af omstilling og udvikling af nye metoder i socialt arbejde.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den 23. juni 1988 blev et flertal (alle partier bortset fra Fremskridtspartiet) i Folketingets Socialudvalg enige om retningslinierne for et socialt udviklingsprogram, se Folketingstidende 1987-88, 2. samling, sp. 237.

I beretningen hed det bl.a., at formålet bl.a. var at styrke det lokale initiativ og fremme omstillingen og den forebyggende indsats inden for det sociale område. Aktiviteterne skulle kunne ske både i offentlige og private institutioner og foreninger og gerne gennem et samarbejde. Det var vigtigt, at der blev tale om projekter og ideer, som var grænseoverskridende, så der skete en oplødning af de forskellige bås-systemer. Der ville derfor blive lagt vægt på, at der var tale om projekter, der gik på tværs af de eksisterende systemer og sektorer.

Videre hed det, at der var tale om et program, som lagde op til en bred udvikling inden for det sociale område. Samtidig blev der nævnt eksempler på nogle særlig vigtige områder – f.eks. aktiviteter, der kunne støtte folk i at komme i gang igen i forhold til erhverv eller en mere aktiv/udadvendt tilværelse.

Udviklingsprogrammet skulle tage udgangspunkt i lokale ideer eller regionale problemstillinger. Som ansøgere til støtte blev nævnt »lokale og regionale myndigheder, offentlige institutioner, selvejende institutioner, private organisationer og foreninger, grupper af borgere, beboer- og boligforeninger, grundejerforeninger, detailhandlere, kirkelige organisationer m.v. eller kombinationer heraf i et samarbejde«.

Den mest almindelige støtte blev forudsat ydet som bistand til idéudvikling, til projektforberedelse, til konsulentstøtte og koordinering, til efteruddannelse af medarbejdere m.v. og til evaluering og formidling lokalt. Normalt skulle der ske en lokal, typisk kommunal, finansiering af de løbende driftsudgifter for at sikre, at en god erfaring kunne fastholdes også efter tilskudsperiodens udløb.

Til styring af udviklingsprogrammet blev der nedsat et udviklingsråd, Socialministeriets Udviklingsråd, og et centralt bevillingsudvalg samt lokale resource- og formidlingspersoner. Det sidste blev konkretiseret til lokale formidlingsenheder i tilknytning til eksisterende udviklingsmiljøer på det sociale og tilgrænsende områder. Til disse kunne der ydes tilskud til ansættelse og aflønning af ½–1 person.

Det fremgik af beretningen, at formidlingsenhederne skulle yde bistand til igangsættelse, udvikling og formidling af projekterfaring, informere om programmet, medvirke til erfaringsopsamling m.v.

Økonomisk blev der afsat 50 mio. kr. i 1988 og 100 mio. kr. i hvert af de følgende tre finansår, og således at ubrugte midler fra det ene år skulle kunne overføres til det næste.

1991 er det sidste »normale« programår, men en del af aktiviteterne løber ud over dette år. Det er imidlertid nu, der skal tages stilling til, hvad der skal ske efter udviklingsprogrammet.

»Det er bedre at give folk ressourcer frem for at skabe afhængighed« er én af målsætningerne for forslagsstillernes socialpolitik. Derfor ønsker forslagsstillerne at fremme de forebyggende og lokalaktiviserende muligheder.

Selv om der navnlig siden 1980 har været en lang række forsøg, som med SUM-programmet tog et stort udviklingsskridt fremad, så er der stadig lang vej til, at f.eks. fællesskab, sammenhæng i hverdagen og forandring er en naturlig del af det sociale arbejde. Det er blevet understreget før, at sociale problemer ikke løses gennem institutionalisering eller forskellige former for økonomiske ydelser. Samtidig skal det fastslås, at anstændige levevilkår for socialt udsatte grupper naturligvis er en forudsætning for de pågældende.

Mennesker har behov for at opleve sig som en del af et fællesskab, har behov for at kunne præge egen tilværelse og kunne udnytte ressourcer og muligheder. Uden sociale fællesskaber og muligheder opstår isolation, ensomhed, aggression og ansvarsløshed.

De hidtil indvundne erfaringer fra forsøgs- og udviklingsarbejde viser, at udvikling i det sociale arbejde bedst sker lokalt i projekter, som er udviklet ud fra konkrete og lokale problemer.

Bagsiden ved dette udviklingsarbejde er, at det foregår i sæt og ikke kan planlægges på længere sigt. Det har også været et problem, at mange kommuner ikke har haft eller har afsat selvstændige midler til projekt- og udviklingsarbejde, så det kunne blive en integreret del af det sociale arbejde i kommunen.

Den 17. maj 1990 afgav Folketingets Socialudvalg en beretning over et beslutningsforslag (B 50 i Folketingsåret 1989-90, se Folketingstidende 1989-90, forhandlingerne sp. 4136 og 5898 samt tillæg A, sp. 2891 og tillæg B, sp. 1483) fremsat af SF om socialt opøgende arbejde og socialt projektarbejde. Socialudvalget henstillede til den daværende socialminister at lade de udtalelser, Socialudvalget havde modtaget, indgå i overvejelserne om udvikling af socialt arbejde. De pågældende udtalelser var overvejende positive over for ideerne om projektarbejde.

Socialministeren er kommet med en redegørelse, men at det endnu ikke var tiden at komme med egentlige initiativer – herunder lovforslag.

Udtalelserne til beslutningsforslaget var alle vægtige og overvejende positive over for fortsættelse af projektarbejdetankegangen.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Allerede i dag anvender mange kommuner gruppearbejde og projekter i forbindelse med grupper, der er særligt socialt pressede. Det finansieres ofte på kryds og tværs gennem ydelser over bistandsloven, over forskellige fonde og anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil dels være en administrativ lettelse, dels fremme den ønskede udvikling af socialt arbejde. Erfaringerne viser, at projektarbejdsmetoden kan skabe løsninger for grupper af sociale brugere, som ellers i mange tilfælde tabes eller nedprioriteres.

Ad 2

Forslaget indebærer, at der sikres økonomiske midler til fortsættelse af det sociale udviklingsarbejde. Midlerne afsættes lokalt, men med statsrefusion.

Erfaringerne fra bevillinger til udviklingsarbejde i forbindelse med SUM-programmet skal danne baggrund for rammerne for anvendelse af de lokale forøgsmidler.

Ad 3

Det nuværende Socialministeriets Udviklingsråd omdannes til et socialt udviklingsråd, så det får en selvstændig status i forhold til bl.a. at rejse socialpolitiske problemstillinger. Det sociale udviklingsråd skal være rådgivende for socialministeren i aktuelle spørgsmål og beskæftige sig med tildelingen af forøgsmidler bredt set i forbindelse med den socialpolitiske udvikling.

Desuden skal udviklingsrådet udarbejde retningslinier for de centrale udviklingsmidler.

Rådet skal fremme den socialpolitiske debat bl.a. ved at afholde konferencer, seminarer m.v.

Rådet skal sammensættes af personer, som har praktisk baggrund og erfaring i det sociale udviklingsarbejde, og bestå af 15–20 medlemmer. Rådet sammensættes af socialministeren efter indstilling fra diverse relevante organisationer. Herudover skal der være repræsentanter for private organisationer og foreninger, for personer med særlig interesse og/eller sagkundskab på området f.eks. fra udviklingscentre, uddannelsesinstitutioner og lignende.

Ad 4

De nuværende formidlingsenheder fortsætter som lokale udviklingscentre til støtte for det lokale udviklingsarbejde. Arbejdsopgaverne vil være mangeartede, men i vidt omfang ligne de allerede eksisterende opgaver.

Blandt hovedopgaverne kan nævnes:

- at etablere netværk mellem udviklingsmiljøer
- at være bindeled mellem forskellige sektorer
- at inspirere til projekter og medvirke til deres beskrivelse
- at formidle viden »fra neden og op« og omvendt
- at medvirke til vurdering af udviklingsarbejdet
- at udvikle undervisningsmateriale
- at afholde konferencer, temadage m.v. om udviklingstendenser
- i almindelighed formidle konkrete erfaringer.

Udviklingscentrene bør have tilknytning til sociale udviklingsmiljøer.

Finansieringen skal ske med statslig deltagelse bl.a. for at sikre en geografisk spredning af centrene, at centrene fortsat kan fungere som »havkatte i hyttefadet«, og at også grupper, foreninger og organisationer uden økonomi kan benytte sig af dem.

Ad 5

De centrale udviklingsmidler uddeles efter samme kriterier som SUM-midler, men der skal tages hensyn til, hvorledes de kommunalt afsatte midler bliver be-

nyttet. Midlerne skal hovedsagelig bruges til udviklingsarbejde, der ellers ikke ville blive sat i værk. Beløbene uddeles administrativt af et bevillingsudvalg

nedsat af socialministeren og det sociale udviklingsråd.